

به نام آن که جان را فکرت آموخت

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اصفهان
دانشکده پرستاری و مامایی

گروه آموزشی پرستاری سلامت جامعه و سالمندی
شناسنامه درس *Course Syllabus*

عنوان درس: مدیریت و رهبری در عرصه های پرستاری سالمندی
نوع و تعداد واحد: ۱ واحد نظری (۱۷ ساعت)
فراگیران (رشته، مقطع، ترم): ارشد پرستاری سالمندی ترم ۳
زمان کلاس: چهارشنبه ها ۱۶-۱۴
مکان برگزاری کلاس و کارآموزی: کلاس ۲۸
مسئول درس: دکتر پروانه خراسانی
زمان حضور در دفتر کار: طبق برنامه با هماهنگی ترجیحا ۱۷:۳۰ تا ۱۵ یکشنبه ها
شماره تماس: ۰۹۱۳۱۲۸۰۶۲۰ و ۳۷۹۲۷۵۸۸
ایمیل: khorasanip@nm.mui.ac.ir
اساتید درس: دکتر پروانه خراسانی و دکتر مجید رحیمی
آدرس گروه اینترنتی درس: - (کلاس ها به شکل حضوری و در صورت ضرورت با هماهنگی مدیرگروه اطلاع رسانی خواهد شد).

شرح درس

دانشجویان پرستاری سالمندی در این درس ضمن مرور تاریخچه اصول و نظریه ها و وظایف مدیریت و با تاکید بر مفاهیم، فرایند ارتقا توانمندی های مدیریت و رهبری در حوزه پرستاری سالمندی را با مرور مباحث مختلف به شرحی که در ادامه آمده فراخواهند گرفت .

هدف کلی درس

تسلط بر دانش و کسب مهارت های مدیریت و رهبری پرستاری به منظور اداره مؤثر و همه جانبه سازمانها در عرصه های مختلف خدمات بهداشتی درمانی و توانبخشی در حوزه پرستاری سالمندی، به نحوی که در آینده قادر باشند بعنوان مدیر و رهبر اثربخش در مراکز درمانی، بخش ها و موسسات سالمندی و دیگر عرصه ها انجام وظیفه کرده و باعث ارتقا سلامت، ایمنی، بهبود کیفیت خدمات سلامت و مراقبتهای سالمندی و اعتلای حرفه پرستاری شوند.

اهداف رفتاری

انتظار می رود دانشجویان پس از پایان این درس قادر باشند:

- ۱- مفهوم مدیریت و رهبری نظریه های نوین مدیریت و رهبری را با رویکردهای موجود در پرستاری سالمندان تشریح کنند.
- ۲- سبکهای مختلف رهبری و مدیریت نوین را در تلفیق با پرستاری از سالمندان تشریح نموده و بحث نمایند.
- ۳- فرایندها، مهارتها، ویژگیها و وظایف مدیر و رهبر را در قالب یک جدول خلاصه و مقایسه نمایند.
- ۴- مفاهیم مدیریت منابع انسانی با نگرش "سالمند و خانواده به عنوان یک منبع" و راهکارهای توسعه و آموزش منابع انسانی را نقد کنند.
- ۵- در مورد اهمیت توسعه و بهسازی نیروی انسانی در پرستاری سالمندی، اصول، مراحل و روش های آن بحث کنند.

- ۶- مفهوم مدیریت مراقبت و کنترل بودجه مراقبت در سالمندان را با ادغام راهکارهای ملی و بین المللی توضیح دهند.
- ۷- روشهای محاسبه بار مراقبتی به همراه چالشها تجارب ملی و بین المللی هزینه های سلامت، مراقبت و درمان سالمندان مقالات و مباحث تدریس شده را مورد کاوش و بحث قرار دهند.
- ۸- انواع برنامه ریزی در پرستاری سالمندان و یک نمونه برنامه مدیریت سلامت سالمندان در بحران و بلایا را تشریح نمایند.
- ۹- مدلها/ الگوی های برقرار ارتباط(انتقال پیام) در سازمان را با ذکر مزایا و معایب کاربرد هر کدام نام ببرند.
- ۱۰- مفهوم سازماندهی و انواع ارتباطات سازمانی (غیررسمی/رسمی، ساختار متمرکز/ نیمه متمرکز/ ماتریس و ...) را توضیح دهند.
- ۱۱- اصول و شرایط همکاری بین حرفه ای تیم چندرشته ای در سازماندهی خدمات و تصمیم گیری مشارکتی در مراقبت پرستاری از سالمند در انواع مراکز (روزانه، شبانه روزی، تخصصی، عمومی و ...) را توضیح دهند.
- ۱۲- سلسله مراتب سازمانی مراکز مراقبت و نگهداری سالمند و نمودار چارت سازمانی مرتبط (از وزارت بهداشت تا معاونتهای بهداشت و درمان دانشگاه، بیمارستان و مرکز بهداشتی یا موسسه یا محل خدمت خود) را با توجه به مفاهیم و مبانی قدرت، حیطه اختیار، مسئولیت، پاسخگویی، نظارت و کنترل در تیم بین حرفه ای بحث نمایند.
- ۱۳- مفاهیم و فرایند کنترل کیفیت- نظارت و حسابرسی شاخصهای کیفیت -استانداردسازی بیمارستانهای دوستدار سالمند، اعتباربخشی در بیمارستان و سازمانهای ارائه خدمات را با تمرکز بر مباحث و استانداردهای مراقبتی سالمندان توضیح دهند.
- ۱۴- ساختار و نحوه ارائه خدمات انواع مراکز روزانه/شبانه روزی، کوتاه مدت/ بلند مدت، تخصصی/ عمومی، مراقبتهای تسکینی، پایان عمر و فرجه ای را به همراه شرایط، فرایند و اصول راه اندازی و مدیریت مراکز مراقبت و توانبخشی سالمندان تشریح نمایند.
- ۱۵- مباحث روانشناسی رفتار سازمانی از جمله تیم سازی و شبکه سازی، تغییر، ارتباط، انگیزش و انگیزه بخشی، خلاقیت و نوآوری در مدیریت سازمانهای عرضه کننده خدمات به سالمندان را مورد بحث قرار دهند.
- ۱۶- در کارآموزی مربوطه هر کدام از دانشجویان به عنوان پروژه کلاسی، علوه بر مشاهده و گزارش استانداردها و شاخصهای ساختاری، فرایندی و برآیندی، یکی از مباحث چالش برنگیز مدیریت (تکالیف یادگیری جدول برنامه کلاس درس) انتخاب نموده و ضمن مرور جامع منابع و بررسی وضع موجود و مطلوب، ابتدا چالش را تعریف نموده، تاریخچه، ابعاد و اطلاعات آماری موجود را در بیان مسئله ذکر نموده و سپس با نقد، بحث، مصاحبه انفرادی و گروهی با مسئولان ذینفعان مربوطه، ارائه راهکار + نتیجه گیری مستند به مقالات و متون معتبر فارسی و انگلیسی را در قالب پروژه درسی ارائه می نمایند. (انتخاب موضوع: ۱۲ تا ۱۹ مهرماه)، زمان ارایه پروژه و پورتفولیو کارآموزی (بهمن ۱۴۰۲).
- محتوای پروژه:** صفحه جلد، فهرست مطالب، مقدمه و بیان مسئله (وضعیت وجود، ابعاد مسئله، آمار و ارقام و ...)، راهکارها، بحث و نتیجه گیری، پیشنهادها و ایده ها، پیوست ها و فهرست منابع درج شده در داخل متن در انتهای پروژه

شیوه تدریس

سخنرانی، پرسش و پاسخ و بحث گروهی، مطالعه، کاوشگری (مقالات مرتبط با تکالیف یادگیری هر جلسه و ارائه گزارش در حین تدریس مباحث در کلاس تئوری)

ابزار مورد نیاز تدریس: اسلاید پاورپوینت - تخته وایت برد و دیگر تجهیزات آموزش و کمک آموزشی

سیاستها و قوانین دوره

- به منظور یادگیری مؤثر این درس، حضور به موقع و مشارکت فعال دانشجویان با جست و جوی منابع و مطالعه زمینه ای قبل از ورود به کلاس و مشارکت در بحث گروهی با ارایه منابع و مستندات ضرورت دارد. ارائه به موقع تکالیف یادگیری (تهیه محتوا، اسلاید و ارائه

کنفرانس کلاسی و شرکت در امتحان پایان ترم لازم و ملزوم یکدیگر و بدون هر کدام نمره ناتمام خواهد ماند. -رعایت سقف غیبت مجاز از نظر مقررات آموزشی کمتر از چهار هفدهم مجموع ساعات درسی مشروط به هماهنگی قبلی و در صورت استعلامی ارائه گواهی به تایید پزشک معتمد دانشگاه . برخورد با غیبت غیر موجه دانشجویان در جلسات طبق مقررات آموزشی با کسر نمره خواهد بود.
-همه جلسات حضوری و برای تعاملات با دانشجویان و بارگذاری تکالیف از سامانه نوید/ایمیل استفاده خواهد شد.

نحوه ارزشیابی دانشجویان و باارم مربوط به هر ارزشیابی:

ردیف	فعالیت	نمره از ۲۰
۱	حضور کامل با مطالعه قبلی و مشارکت فعال در بحث تمام جلسات کلاس و فضاهای درسی (سامانه نوید.گروه مجازی)	۲ نمره
۲	بحث و ارائه دیدگاه با ارائه گزارش حداقل یک مقاله و تکس های مربوط به عنوان جلسات با در دست داشتن منابع مورد استناد در حداقل ۶ مورد از ۸ جلسه درس (هر جلسه ۱ نمره) (طبق برنامه و جدول پیوست)	۶ نمره
۳	آزمون پایان ترم	۱۲ نمره
۵	جمع	۲۰ نمره

*Main References منابع اصلی و محتوای ضروری یادگیری:

- ۱- *اسلایدها و مقالات و متون ارائه شده و بارگذاری شده در کلاس درس و بخش محتوا در سامانه نوید
- ۲- *Marquis, B. L., Hustone, C.J. Leadership roles and management functions in nursing. ۶th Ed. Lippicott, Williams & Wilkins, USA. ۲۰۱۸
- ۳- *Swansburg, R.J., Swansburg, R.C. Introduction to Management and Leadership for Nurse Administrators. ۶th Ed. Jones and Bartlett Publishers, USA. ۲۰۱۶ or later.
- ۴- *Cathy Cress C. Handbook of Geriatric Care Management. Online e-book at Books.google.com
- ۵- *Hill RD., . Thorn BL, Bowling J () Geriatric Residential Care Online e-book at Books.google.com
- ۶- *McDonnell A. (۲۰۱۳) Managing Geriatric Health Services, Online e-book at Books.google.com
- ۷- Cathy Jo Cress (۲۰۱۵) Handbook of Geriatric Care Management Online e-book at Books.google.com
- ۸- Eileen M Sullivan-Marx, et al (۲۰۰۸) Leadership and Management Skills for Long-Term Care
- ۹- Hazzard's Geriatric Medicine and Gerontology, Seventh Edition, ۲۰۱۷McGraw-Hill Education Online e-book at Books.google.com
- ۱۰- Yoder-wise- **Leading and managing in nursing.**, Elsevier Mosby Online e-book at dig lib or Books.google.com
- ۱۱- Clark CC. **Creative Nursing Leadership & Management.** Jones & Bartlett, Online e-book at diglib.mui.ac.ir
- ۱۲- Ellis JR, **Managing and coordinating nursing care.**
- ۱۳- Ellis JR, Hartley CL. **Nursing Today's in world Trends, Issues & Management.** Online e-book at dig lib or Books.google.com
- ۱۴- Zerwekh J, Claborn,JC. **Nursing Today Transition & Trends.** Online e-book at dig lib or Books.google.com
- ۱۵- *Roussel LA, Harris JM, Thomas T. **Management and Leadership for Nurse Administrators.** ۲۰۱۵
- ۱۶- قاسمی و همکاران، پرستاری سالمندی نشر جامعه نگر ۱۳۹۳
- ۱۷- *به همراه دیگر مقالات و کتب ارائه و تکس معرفی شده در برنامه آموزشی (کوریکولوم ارشد پرستاری سالمندی-۱۴۰۰) صفحه ۳۱

*National Online journal database:

سالمندان ایران، مجلات دانشکده های علوم پزشکی؛ مدیریت سلامت، مدیریت پرستاری و مدیریت اطلاعات سلامت، مجله تحقیقات نظام سلامت، بیمارستان، مدیریت بیمارستان، مدیریت ارتقای سلامت، مدیریت پرستاری، مدیریت تحقیقات سلامت و ...

*Digital Library and medical/nursing data bases:

Journal of Nursing Administration (JONA), Journal of Nursing Management, Journal of Nursing Research, Journal of Leadership in Health Sciences, Journal of Nursing Care Quality, Iranian journal database(Magiran.com/ SID.ir/ etc; شهروند ارشد، سالمندی،

شناسنامه درس درلینک معاونت آموزش گروه پرستاری سلامت جامعه و تحصیلات تکمیلی

به آدرس www.nm.mui.ac.ir در دسترس است..

جدول زمانبندی بخش تئوری

عنوان درس : مدیریت و رهبری در عرصه های پرستاری سالمندی
 نیمسال اول سال تحصیلی ۱۴۰۲-۰۳
 شماره درس: ۵۰۰۵۵۷
 فراگیران: دانشجویان کارشناسی ارشد پرستاری سالمندی ترم ۳
 مکان: کلاس شماره ۲۸
 زمان کلاس: چهارشنبه ها ۱۴:۱۵ تا ۱۶

جدول زمان بندی ارائه برنامه درس نظری					
مدرس	فعالیت یادگیری (دانشجو): بررسی مقالات و متون تخصصی همراه با بحث و ارائه	نوع جلسه	عنوان جلسه	تاریخ / ساعت	
دکتر خراسانی	- خلاصه تفاوت های رهبر و مدیر - رسم دو نمونه نمودار سبک رهبری در مراقبت سالمندان	حضورى ☑	معرفی و ارائه طرح درس، فعالیتهای یادگیری و روش ارزشیابی، مرور مفاهیم و نظریه های نوین مدیریت و رهبری بحث مرتبط با رویکرد پرستاری از سالمندان	۱۴۰۲/۷/۱۲	۱
دکتر خراسانی	- توسعه و بهسازی منابع انسانی - آموزش و مشاوره مراقبین و سالمندان	حضورى ☑	مدیریت منابع انسانی با نگرش "سالمند و خانواده به عنوان یک منبع	۱۴۰۲/۷/۱۹	۲
دکتر خراسانی دکتر مجید رحیمی	- روشهای محاسبه بار مراقبتی - چالشها تجارب ملی و بین المللی هزینه های مراقبت و درمان بیماری های سخت درمان و مراقبت سالمندان	حضورى ☑	مفهوم مدیریت مراقبت از سالمند مفهوم بار مراقبتی و کنترل بودجه مراقبت در سالمندان (راهکارهای ملی و بین المللی)	۱۴۰۲/۷/۲۶	۳
دکتر خراسانی	- بارگذاری یک نمونه برنامه بیمارستان ی و سرای سالمندان - نقش پرستار در پاسخگویی به نیازهای سالمندان در بلایا	حضورى ☑	انواع برنامه ریزی در پرستاری سالمند برنامه ریزی مدیریت سلامت سالمندان در بحران و بلایا	۱۴۰۲/۸/۳	۴
دکتر خراسانی	- ساختار نمونه نیرو و چارت سازمانی مراکز نگهداری، خدمات سالمندی - شرایط کار با نهادهای قانونی دولتی و NGO های داوطلب و خصوصی درگیر خدمات سالمندان	حضورى ☑	- ارتباطات سازمانی، اصول و شرایط همکاری بین حرفه ای تیم چندرشته ای - سازماندهی خدمات و مراقبت پرستاری از سالمند - انواع ساختار سازمانی	۱۴۰۲/۸/۱۰	۵
دکتر خراسانی دکتر رحیمی	- انواع فرایندهای نظارت بر مراقبت سالمند - شاخصهای کیفیت مراقبت و خدمات سالمندان و بیمارستان دوستدار سالمند	حضورى ☑	مفاهیم و فرایند کنترل کیفیت - نظارت و حسابرسی شاخصهای کیفیت - استانداردهای سازی، اعتباربخشی در سازمانهای ارائه خدمات سالمندان	۱۴۰۲/۸/۱۷	۶
دکتر خراسانی دکتر رحیمی	- انواع کمیته های تخصصی سالمندی در سطح ملی و زارتي، سازمان بهیستى، معاونتهای بهداشت و درمان، بیمارستانها و مراکز ارائه خدمات سالمندی	حضورى ☑	انواع مراکز روزانه / شبانه روزی کوتاه مدت و بلند مدت، تخصصی و عمومی، مراقبتهای پایان عمر و فرجه ای و ... شرایط، فرایند و اصول راه اندازی و مدیریت مراکز مراقبت و توانبخشی سالمندان	۱۴۰۲/۸/۲۴	۷
دکتر خراسانی	مباحث روانشناسی سازمانی و حرفه ای در مراقبت سالمندان / مراقبین خانگی و مراکز...	حضورى ☑	مباحث روانشناسی (پویایی گروه، ساختن تیم و شبکه سازی، تغییر، انگیزش، خلاقیت و نوآوری) در مدیریت سازمانهای عرضه کننده خدمات به سالمندان	۱۴۰۲/۹/۱	۸

دکتر خراسانی		☒ حضوری	آزمون پایان ترم	تاریخ با هماهنگی آموزش	۹
--------------	--	---	-----------------	------------------------	---